

_humanizing_of_training_future_teachers_in_professionally_oriented_environment_of_higher_educational_institutions..pdf.

4. Малева А. Внеаудиторная деятельность по информатике как элемент профессиональной подготовки студентов педагогического ВУЗа [electronic resource]. – Access mode: www.ict.edu.ru/vconf/index.php?a=vconf&c=getForm&d=light&id_sec=112&id_thesis=3732&r=thesisDesc.

5. Николаев Г. Молодежная общественно полезная деятельность / Г. Николаев, С. Тетерский, Е. Захарова. – М.: Фонд «Созидание», 2005. – 104 с.

6. Педагогічна діяльність викладача вищого навчального закладу [electronic resource]. – Access mode: http://npu.edu.ua/!ebook/book/html/D/ispu_kiovist_Ficyla_Pedagogika_VSh/410.htm

7. Позакласна робота з іноземної мови у середній загальноосвітній школі [electronic resource]. – Access mode: <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=587755#1>.

8. Українська радянська енциклопедія [electronic resource]. – Access mode: http://leksika.com.ua/18960801/ure/suspilno_korisna_p_ratsya.

9. Фельдштейн Д. И. Психологические особенности общественно полезной деятельности школьников / Д. И. Фельдштейн // Вопросы психологии. – 1980. – № 4. – С. 158–164.

BIBLIOGRAFIYA

1. Abramova S. V. Suspil'no korisna diyal'nist' yak chinnik formuvannya sotsial'noyi aktivnosti osobistosti / S.V. Abramova // Zbirnik naukovih prats' «Pedagogika ta psihologiya». – Harkiv, 2015. – Vip. 49. – S. 137–145.

2. Volonterskie proektyi [electronic resource]. – Access mode: <http://travelworks.ru/travel/volunteering/>.

3. Marchenko H. V. Pozanavchalna diialnist yak zasib humanizatsii profesifinoy pidhotovky maibutnoho vchytelia u profesiino oriietovanomu seredovyschi VNZ [electronic resource]. – Access mode: http://seanewdim.com/uploads/3/2/1/3/3213611/marchenko_g_extracurricular_activity_as_a_means_of_humanizing_of_training_future_teachers_in_professionally_oriented_environment_of_higher_educational_institutions..pdf.

4. Maleva A. Vneauditornaya deyatelnost po informatike kak element professionalnoy podgotovki studentov pedagogicheskogo VUZa [electronic resource]. – Access mode: www.ict.edu.ru/vconf/index.php?a=vconf&c=getForm&d=light&id_sec=112&id_thesis=3732&r=thesisDesc.

5. Nikolaev G. Molodezhnaya obschestvenno poleznaya deyatelnost / G. Nikolaev, S. Teterskiy, E. Zaharova. – M.: Fond «Sozidanie», 2005. – 104 s.

6. Pedahohichna diialnist vykladacha vyshchoho navchalnoho zakladu [electronic resource]. – Access mode: http://npu.edu.ua/!ebook/book/html/D/ispu_kiovist_Ficyla_Pedagogika_VSh/410.htm

7. Pozaklasna robota z inozemnoi movy u serednii zahalnoosvitnii shkoli [electronic resource]. – Access mode: <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=587755#1>.

8. Ukrainska radianska entsyklopediia [electronic resource]. – Access mode: http://leksika.com.ua/18960801/ure/suspilno_korisna_p_ratsya.

9. Feldshteyn D. I. Psihologicheskie osobennosti obschestvenno poleznoy deyatelnosti shkolnikov / D. I. Feldshteyn // Voprosyi psihologii. – 1980. – № 4. – S. 158–164.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЧЕРНЬОНКОВ Ярослав Олександрович – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри лінгводидактики та іноземних мов Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: індивідуалізація професійної підготовки майбутнього вчителя іноземних мов, формування професійної культури майбутнього вчителя іноземної мови, методика викладання іноземної мови на немовних факультетах.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

CHERNIONKOV Yaroslav Oleksandrovych – Ph.D, Associate Professor of the Department of Linguodidactics and Foreign Languages, Kirovohrad Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: individualization of professional training of future teachers of foreign languages, formation of professional culture of future teachers of foreign languages.

УДК 675. 89

ЯЗЛОВЕЦЬКА ОКСАНА ВАЛЕНТИНІВНА –

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
e-mail: jazloveckaja-kseniya@rambler.ru

ВАЛЬДОРФСЬКА ПЕДАГОГІКА ЯК ОЗДОРОВЧА ВИХОВНА СИСТЕМА

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Одним із завдань

сучасної школи є виховання здорового покоління, свідомого ставлення особистості до

свого здоров'я та здоров'я інших людей як найвищої цінності. Поряд із несприятливими соціально-економічними, екологічними, спадковими впливами значна частка факторів ризику здоров'я учнів має дидактогенну природу (інтенсифікація навчального процесу; невідповідність методик навчання віковим та функціональним можливостям школярів; невиконання елементарних фізіологічних та гігієнічних вимог до організації навчального процесу; функціональна неграмотність педагога у питаннях охорони та зміцнення здоров'я; масова безграмотність батьків у питаннях збереження здоров'я; відсутність системи роботи з формування цінності здоров'я і здорового способу життя та ін.).

Зазначене вище зумовлює важливу проблему в сфері освіти, як необхідність забезпечення здоров'язберігаючого характеру педагогічного процесу.

Розв'язання проблеми формування здоров'я учнів через освіту спонукає науковців до ґрунтовного аналізу теорії та практики шкіл, педагогічна діяльність яких спрямована на збереження здоров'я учнів. У світовій педагогіці одним із прикладів організації навчально-виховного процесу на засадах здоров'язбереження дитини є *вальдорфська школа*, діяльність якої базується на педагогічних ідеях Рудольфа Штайнера. Феномен вальдорфської педагогіки полягає в тому, що її ідеї, які спираються на загальнолюдські цінності, гуманне ставлення до особистості кожної дитини використовуються в освітніх системах країн з різними культурними традиціями. Вальдорфська педагогіка, яка вже понад 90 років активно поширюється по всьому світу та більше десяти років успішно розвивається в Україні, націлена на формування вільної, творчої, самостійної та самодостатньої особистості.

В основу вальдорфської педагогіки покладено принцип орієнтації на вільний всебічний розвиток особистості у відповідності до тенденцій віку, потенціальних можливостей та перспектив через гармонійне поєднання та вдосконалення мисленневих, емоційних та вольових функцій дитини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій дозволяє зробити висновок про те, що теорія й практика роботи вальдорфських шкіл зацікавила багатьох вітчизняних та зарубіжних учених і педагогів. Головна увага науковців спрямовувалася на: системостворювальне узагальнення філософсько-педагогічної спадщини Р. Штайнера, обґрунтування сутності вальдорфського педагогічного процесу як засобу цілісного гармонійного розвитку особистості (Г. Бондарев, В. Загвоздкін, О. Іонова, Е. Краніх, Б. Лівехуд,

К. Лінденберг, А. Пінський, О. Прокоф'єв, К. Свасьян, О. Топтигін); аналіз змісту освіти, особливостей організації навчально-виховного процесу вальдорфської школи (Н. Абашкіна, Г. Бараваль, В. Загвоздкін, В. Засмансхаузен, О. Іонова, Ф. Карлгрен, Р. Патцлав, А. Пінський, Е. Шуберт), зокрема в контексті збереження здоров'я учнів (В. Гебель, Л. Гесслер, М. Глеклер, О. Іонова, Т. Марті); висвітлення питань реалізації вальдорфських підходів в умовах української школи (С. Журавльова, О. Іонова, С. Лупаренко, А. Черніс).

Водночас у наукових і популярних виданнях висвітлюються думки окремих дослідників, які дають поверхові й навіть спотворені уявлення про вальдорфську педагогіку, зокрема про вальдорфську школу як найбільш придатну для хворих дітей (В. Валентинова); про конкретну вальдорфську практику, що призводить до формування в учнях відчуття власної винятковості, а також до виникнення в дитини певних комплексів, ситуативної й особистісної тривожності (О. Черкасова).

Таким чином, актуальність питань реалізації розвитку здоров'я дітей через освіту, важливість об'єктивної оцінки вимагає осмислення й творчого використання теоретичного доробку та досвіду вальдорфської школи з підтримки і збагачення здоров'я дітей.

Метою статті є аналіз провідних ідей вальдорфської педагогіки та узагальнення досвіду вальдорфської школи у формуванні здоров'я школярів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Мета Вальдорфської школи – створити педагогічно сформований простір, сприятливий для цілісного розвитку особистості та збереження фізичного, психічного та духовного здоров'я дітей. Освіта при цьому орієнтована не тільки на сьогоднішній день, але і на довготривалу перспективу.

В основу педагогічної концепції теорії цілісного виховання, яка становить підґрунтя роботи вальдорфських шкіл, покладено релігійно-філософське вчення Р. Штайнера – *антропософія*. Згідно з ним, розвиток людини відбувається за семирічними ритмами, знання яких дозволяє правильно вибудовувати навчально-виховний процес. Упродовж кожного із семи років відбувається дозрівання одного з елементів природи. Методи та прийоми навчання та виховання базуються на антропософській інтерпретації розвитку особистості як цілісної взаємодії тілесних, душевних і духовних чинників.

Принципи діяльності вальдорфської школи передбачають: 1) виховання в душі

свободи, що веде дитину до вільного і глибокого самопізнання, комплексного розвитку внутрішніх сил, самовизначення в житті; 2) цілісність формування особистості; 3) врахування особливостей вікових циклів розвитку, добових біоритмів; 4) опору на авторитет вихователя, батьків, духовного ідеалу.

Методика Р. Штайнера спрямована на запобігання надмірної інтелектуалізації навчання, на забезпечення художньо-образного викладання предметів, а також здійснення цілеспрямованої роботи з дитячою ритмікою.

Для більш глибокого розуміння сутності вальдорфських ініціатив необхідно використовувати специфічний понятійний апарат, на який спирається та посилається антропологічна педагогіка Р. Штайнера, а саме:

Вільне виховання – напрям у педагогіці, який спирається на теоретичні основи вільного саморозвитку дитини в ході самодіяльних занять.

Гімнастика ботмерівська – система вправ з ритмічних рухів, жонгливання, співів, ритмів, які створюють переживання математичних закономірностей у музиці й рухах; розвиток відчуття рівноваги дитини, опанування простору (спереду/позаду, вгорі/вниз, ліворуч/праворуч).

Евритмія – мистецтво руху, мистецтво «видимої мови», «видимої музики», що виникло в результаті вивчення законів руху гортані, піднебіння, губ, завдяки яким людина може говорити та співати. Закономірність рухів гортані, за Р. Штайнером, можна поширити на весь людський організм. Особливо «промовистими» можуть бути руки. Евритмія сприяє координації дитячих ритмічних рухів, розвитку музичного слуху, образотворчих здібностей, уяви, фантазії. Використання найпростіших ритмів і вправ з палицею в перших класах до виступів на шкільній сцені з ліричними, драматичними і музичними вправами у старших класах – це невід’ємна частина педагогічного процесу у вальдорфській школі.

Епоха – періодичне викладання одного навчального предмета (головний урок) у ранкові часи протягом 3–4 тижнів.

Навчання «за епохами» («епохальна методика») – періодична система викладання навчальних дисциплін (головних уроків). Математика, історія, фізика тощо викладаються не паралельно, а періодами, у здвоєних ранкових заняттях, щодня впродовж 3–4 тижнів. Здвоєні заняття з художньо-прикладного мистецтва відбуваються у другій половині дня. Денні години відводяться на заняття музикою, мовою, евритмією.

Ритм – поняття, введене Р. Штайнером для пояснення періодичності розвитку дитини та враховує семиричний, річний і денний цикли в розвитку дитини.

Головний урок – ранковий урок у першій половині дня, на якому ви-вчається один предмет (математика або фізика) протягом кількох тижнів.

Вальдорфська педагогічна система ґрунтується на концепції *салютогенезу* (від лат. *salus* – здоров’я і *genesis* – створення, походження; що дослівно означає «здоров’ятворення» [4]); є засобом здорового – духовно-душевно-фізичного розвитку особистості і орієнтується на здоров’язберігаючий життєвий початок в кожній дитині [2]. Особлива увага в ній звертається на систему здоров’язберігаючого навчання та виховання.

За даними О. М. Іонової, досягнення вальдорфської педагогіки підтверджені міжнародними незалежними порівняльними педагогічними дослідженнями, а також дослідженнями, проведеними у різних країнах світу, в яких вальдорфські освітні установи існують кілька десятків років. Так, ще в 90-х роках ХХ ст. університетами Фінляндії доведено, що відсотки порушень фізичного здоров’я та психічних захворювань у вальдорфських школах значно нижчі, ніж у звичайних, причому у вальдорфських школах показники знижуються, а у традиційних – постійно збільшуються [4 с. 36]. Проведені у 2006 р. масштабні дослідження здоров’я учнів засвідчили, що учні вальдорфських шкіл п’яти західноєвропейських країн (Австрія, Голландія, Німеччина, Швейцарія, Швеція) мають значно кращі показники здоров’я, ніж учні традиційних шкіл [4, с. 36]. За даними О. М. Лукашенко, результати обстежень декількох тисяч учнів європейських вальдорфських і традиційних шкіл показують, що відсоток психічних захворювань в учнів вальдорфських шкіл значно нижчий, ніж в учнів традиційної школи [6, с. 16].

Дослідження українських учених (О. М. Іонова, Л. В. Литвин, С. В. Гозак О. М. Лукашенко) також підтверджують ефективність та здоров’язберігаючий характер вальдорфської педагогіки, локально запровадженої в українському освітньому просторі.

У цілому, за результатами наукових досліджень, оздоровчий характер вальдорфської педагогіки не викликає сумнівів, що доведено в публікаціях різних авторів. Оздоровчий, терапевтичний ефект вальдорфської педагогіки проявляється не тільки в оздоровчому середовищі, загальній організації навчально-виховного процесу, але і

в грамотній методичній організації кожного з навчальних предметів.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 06.05.2001 № 363 «Про проведення узагальнюючого науково-методичного експерименту всеукраїнського рівня «Розвиток вальдорфської педагогіки в Україні» з 2001 по 2014 роки проводилась робота з експериментальної перевірки результативності науково-методичних засад вальдорфської педагогіки та її впровадження в навчально-виховний процес навчальних закладів України з метою інтеграції педагогічної системи «Вальдорфська школа» в освітній простір України.

Мета науково-методичного експерименту – адаптація ідей вальдорфської педагогічної системи до соціальних та освітніх реалій України, створення моделі українського вальдорфського педагогічного закладу, рекомендації щодо використання певних елементів та методик вальдорфської педагогічної системи у загальноосвітніх закладах України з метою сприяння формуванню повноцінної всебічно розвиненої особистості [1, с. 2].

Дана педагогічна система може бути інтегрована в освітній простір України за таких умов: глибокого усвідомлення філософських, психологічних та педагогічних ідей системи; спеціальної підготовки працівників відповідних педагогічних закладів; наукового керівництва та консультування з боку Міжнародного центру вальдорфської педагогіки; постійного пошуку шляхів розвитку та оновлення методів втілення ідей системи з урахуванням національних та регіональних особливостей; постійного наукового аналізу отриманих результатів та наукового прогнозування у сферах найближчого та віддаленого розвитку даної педагогічної системи та її впливів на формування особистісних якостей учнів.

У рамках експерименту проведено низку психолого-педагогічних досліджень, спрямованих на порівняння результатів освіти учнів вальдорфських та традиційних шкіл. Наказом МОН базовими закладами експерименту були визначені наступні вальдорфські школи: «Школа вільного розвитку дитини» (м. Дніпропетровськ), школа №108 (м. Кривий Ріг), «Ступені» (м. Одеса), «Софія» (м. Київ), НВК №17 (м. Житомир), НВК «Бузькове гніздо» (м. Городенко Івано-Франківської обл.), НВК «Школа вільного розвитку» (м. Харків).

Відповідно до поставлених завдань узагальнюючого науково-методичного експерименту всеукраїнського рівня «Розвиток вальдорфської педагогіки в Україні» проведено аналіз освітніх програм

Вальдорфських шкіл Європи, робочих планів та програм педагогічних закладів вальдорфських ініціатив України, матеріалів практичних семінарів з підготовки вальдорфських педагогічних кадрів в Україні.

Налагоджено співпрацю з: Міжнародною асоціацією вальдорфської педагогіки у Центральній та Східній Європі (IAO); Педагогічною науковою установою при Союзі Вільних Вальдорфських шкіл «Кассельським педагогічним семінаром»; Європейською Радою Рудольф Штайнер/Вальдорфської освіти (ECSWE) та іншими організаціями, а також створено експертну групу іноземних фахівців у сфері вальдорфської педагогіки, яка була долучена до написання навчальних програм для вальдорфських загальноосвітніх та дошкільних закладів України. До складу Міжнародної науково-методичної експертної групи входили фахівці з Німеччини, Швейцарії та Франції.

На основі глибокого аналізу науково-педагогічної літератури, сучасних стандартів освіти, досвіду роботи вчителів Європи, Росії та України були створені: програми для 1–4, 5–9, 10–11 класів вальдорфських шкіл України; комплексна альтернативна освітня програма для дошкільних навчальних закладів, що працюють за вальдорфською педагогікою, навчальна програма «Малювання форм» для 1–4 класів Вальдорфських шкіл України. Важливо зазначити, що дані Програми повністю адаптовані до змісту та основних вимог нових державних програм з урахуванням їхніх національного, регіонального та культурного аспектів.

Протягом усього терміну регулярно проводилось спостереження за розвитком здібностей учнів, їхнього здоров'я, особистісних якостей, рівнем соціальної адаптованості, фіксувались результати та проводилось порівняння певних рівнів їхнього розвитку з учнями загальноосвітніх закладів.

У цілому, аналіз результатів психодіагностичного дослідження показав, що переважна більшість учнів (85%) мають низький або віковий рівень тривожності, повністю відсутній високий рівень даного показника у дітей середніх класів. Важливе місце серед цінностей дітей займають духовні та моральні (здоров'я близьких людей, хороші, вірні друзі, сім'я, любов). Адекватна та достатньо висока (учні початкових класів) самооцінка демонструє позитивне ставлення до себе, в той же час відображає необхідність самовдосконалення. Результати

соціометричного дослідження свідчать про позитивне ставлення дітей, взаємодію та дружню підтримку. Аналізуючи дані в абсолютних цифрах, можна з упевненістю говорити про позитивний вплив вальдорфської

педагогіки на розвиток особистості учнів, їхній емоційний стан, ставлення до школи та навчання.

Втілення вальдорфської педагогіки в Україні неможливо уявити без ключової фігури – сучасного українського вальдорфського вчителя. Вальдорфська педагогіка може втілюватись в життя саме тому, що висуває виключні вимоги до здібностей, вмінь, навичок, особистісних якостей, і, навіть, особливого підґрунтя світогляду вчителя.

Завдання розвитку та вивчення вальдорфської педагогіки залишаються і надалі актуальними. Важливими та перспективними є наступні:

1. Продовження впровадження вальдорфської педагогічної системи у існуючих нині в Україні та визнаних світовою педагогічною спільнотою вальдорфських навчальних закладах України.

2. Розвиток нових ініціатив педагогічних колективів навчальних закладів України щодо впровадження ідей вальдорфської педагогіки на їхній базі.

3. Поширення досвіду роботи вальдорфських навчальних закладів України через публікації у фаховій пресі.

4. Розробка системи методичних матеріалів щодо викладання навчальних предметів за вальдорфською педагогікою, підготовка навчально-методичних посібників

5. Розробка програм та навчальних планів для підготовки педагогічних кадрів для роботи у вальдорфських навчальних закладах України.

6. Подальше проведення діагностики розвитку особистості учнів, які виховуються та навчаються за вальдорфською педагогікою, та порівняння отриманих даних з віковими нормами та даними діагностики учнів загальноосвітніх шкіл [1, с 10].

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Таким чином, на сьогодні вальдорфська педагогіка є відкритою для розвитку та змін педагогічною інноваційною системою, яка, з одного боку, вже має власні традиції навчання та виховання дітей і спирається на перевірений часом та підтверджений результатами наукових досліджень досвід, з іншого боку, вона орієнтується на реалії сучасного життя, сучасних дітей та батьків, що і забезпечує її життєстійкість, затребуваність та розвиток.

Вальдорфська педагогіка може стати важливим чинником оновлення освітнього процесу, а її елементи, ідеї та методи можуть успішно застосовуватися у загальноосвітній школі. Зокрема, програми Вальдорфської школи можуть стати основою для розробки програм факультативів, гуртків, різноманітних проектів; окремі ідеї, такі як робота з

кольором, навчання учнів навичкам з технологій, використання нових видів оцінювання без застосування оцінки у балах, що є важливим при впровадженні нових технологій навчання; ритмічна організація життєдіяльності учнів; міжнародний обмін учнями тощо.

Перспективами подальшого дослідження може бути вивчення впливу навчально-виховного процесу, побудованого за засадах вальдорфської педагогіки на стан психічного здоров'я дітей, а також вивчення питань підготовки вчителя до реалізації вальдорфських підходів у збереженні здоров'я дітей.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Звіт Про завершення узагальнюючого науково-методичного експерименту всеукраїнського рівня «Розвиток вальдорфської педагогіки в Україні» (затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 15 вересня 2014 р. № 1044).

2. Гозак С. В. Гігієнічна оцінка впровадження вальдорфської педагогічної технології в загальноосвітніх навчальних закладах України: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. мед. наук: спец. 14.02.01 «Гігієна» / С. В. Гозак. – Київ, 2006. – 20 с.

3. Іонова О. М. Науково-педагогічні основи навчально-виховного процесу в сучасній школі за ідеями вальдорфської педагогіки: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. докт. пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / О. М. Іонова. – Київ, 2000. – 33 с.

4. Іонова О. М. Формування здоров'я особистості: досвід Вальдорфської школи // О. М. Іонова / Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2013. – № 10. – С. 35–40.

5. Литвин Л. В. Ідеї вальдорфської педагогіки у вітчизняній освіті: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / Л. В. Литвин. – Київ, 2011. – 20 с.

6. Лукашенко О. М. Проблема збереження здоров'я молодших учнів у вальдорфській педагогіці: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. пед. наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / О. М. Лукашенко. – Харків, 2009. – 23 с.

ВІБЛІОНРАФІЯ

1. Zvit Pro zavershennya uzahal'nyuyuchoho naukovo-metodychnoho eksperymentu vseukrayins'koho rivnya «Rozvytok val'dorfs'koyi pedahohiky v Ukrayini» (zatverdzheno Nakazom Ministerstva osvity i nauky Ukrayiny vid 15 veresnya 2014 r. № 1044).

2. Hozak S. V. Hihiyenichna otsinka vprovadzheniya val'dorfs'koyi pedahohichnoyi tekhnolohiyi v zahal'noosvitnikh navchal'nykh zakladakh Ukrayiny: avtoref. dys. na zdobuttia nauk.

stup. kand. med. nauk: spets. 14.02.01 «Hihiyena» / S. V. Hozak. – Kyiv, 2006. – 20 s.

3. Ionova O. M. Naukovo-pedahohichni osnovy navchal'no-vykhovnoho protsesu v suchasnyy shkoli za ideyamy val'dorfs'koyi pedahohiky: avtoref. dys. na zdobuttya nauk.stup.dokt.ped.nauk: spets. 13.00.01 «Zahal'na pedahohika ta istoriya pedahohiky» / O. M. Ionova. – Kyiv, 2000. – 33 s.

4. Ionova O. M. Formuvannya zdorov'ya osobystosti: dosvid Val'dorfs'koyi shkoly // O. M. Ionova / Pedahohika, psykholohiya ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannya i sportu. – 2013. – № 10. – S. 35–40.

5. Lytvyn L. V. Ideyi val'dorfs'koyi pedahohiky u vitchyznyaniy osviti: avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stup. kand.ped.nauk: spets. 13.00.01 «Zahal'na pedahohika ta istoriya pedahohiky» / L. V. Lytvyn. – Kyiv, 2011. – 20 s.

6. Lukashenko O. M. Problema zberezheniya zdorov'ya molodshykh uchniv u val'dorfs'kiy pedahohitsi: avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stup.

kand.ped.nauk: spets. 13.00.01 «Zahal'na pedahohika ta istoriya pedahohiky»/ O. M. Lukashenko. – Kharkiv, 2009. – 23 s.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЯЗЛОВЕЦЬКА Оксана Валентинівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: здоров'язберігаюча педагогіка та валеологічне виховання школярів.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

YAZLOVETSKA Oksana Valentynivna – Ph.D., Associate Professor, Department of Pedagogy and Educational Management, Kirovohrad Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: health saving pedagogics and valeological education of schoolchildren.

УДК 373.2.091:373.24

БУБІН АЛЛА ОЛЕКСАНДРІВНА –

кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри психолого-педагогічних дисциплін
Луцького педагогічного коледжу,
e-mail: alla_buben@mail.ru

ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДІВ СУСПІЛЬНОГО ДОШКІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ НА ВОЛИНІ (1946-1950 pp.): ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. В умовах соціально-культурного відродження України розвиток дошкільного виховання як початкової ланки системи освіти набуває першочергової ваги. Запорукою успіху розбудови дошкільної освіти на сучасному етапі державотворення є творче осмислення кращих надбань минулого задля їх упровадження в педагогічну практику відповідно до вимог законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 pp., Базового компонента дошкільної освіти та інших нормативно-правових документів. Розв'язання окреслених завдань можливе за умови ґрунтовного вивчення традицій суспільного дошкільного виховання, найхарактерніших особливостей його розвитку та здобутків у різних етнорегіонах нашої держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У роботах сучасних науковців визначено передумови формування теорії та практики дошкільного виховання в «підросійській» Україні кінця XIX–початку XX ст. (С. Попиченко); увиразнено етапи

становлення дошкільного виховання в Східній Галичині 1869–1939 pp. (З. Нагачевська) та в Закарпатті в умовах австро-угорської державності (Г. Реґо); простежено еволюцію дошкільної педагогічної освіти в Україні у 1905–1941 pp. (І. Улюкаєва).

Історико-педагогічні аспекти розвитку суспільного дошкільного виховання в Україні відображено у працях науковців Л. Артемової, Н. Лисенко, Л. Пісоцької, Т. Степанової та ін.

Особливий інтерес для нас становить аналіз генези освіти у Волинському регіоні (М. Барсов, П. Батюшков, О. Борейко, Т. Джаман, Л. Єршова, О. Левицький, М. Мукалов, В. Омельчук, Н. Сейко).

Мета статті – здійснити аналіз організаційно-методичного забезпечення діяльності закладів суспільного дошкільного виховання на Волині (1946–1950 pp.).

Виклад основного матеріалу дослідження. Вивершеного окреслення процес законодавчо-нормативного забезпечення діяльності закладів суспільного дошкільного виховання на Волині набув у 1940-х–950-х pp., коли край увійшла до складу УРСР, а, відповідно, мережа дошкільних закладів – у